

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών»

(COM(2003) 63 τελικό — 2003/0032 (COD))

(2003/C 220/07)

Στις 3 Μαρτίου 2003, και σύμφωνα με τα άρθρα 95 και 156 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Μεταφορές, ενέργεια, υποδομές, κοινωνία των πληροφοριών», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 5 Ιουνίου 2003 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Lagerholm.

Κατά την 400ή σύνοδο ολομέλειάς της, της 18ης και 19ης Ιουνίου 2003 (συνεδρίαση της 18ης Ιουνίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 71 ψήφους υπέρ και 1 αποχή την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Τα συστήματα πληροφοριών έχουν μεγάλη σημασία για ολόκληρη την οικονομία. Δεν είναι μόνο σημαντικά για τους περισσότερους βιομηχανικούς τομείς. Η σημασία τους είναι εξίσου ζωτική για τον δημόσιο τομέα, τα πανεπιστήμια, τα ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα και για καθένα πολίτη. Η δυσλειτουργία τέτοιου είδους συστημάτων μας αφορά όλους: πολίτες, δημόσια διοίκηση και επιχειρήσεις.

1.2. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα πρέπει να επωφεληθεί της αυξημένης συνεργασίας των κρατών μελών προκειμένου να επιτευχθεί σ' αυτά ένα ικανοποιητικό επίπεδο ασφάλειας. Αυτός είναι ο στόχος της ανακοίνωσης της Επιτροπής, του Ιουνίου του 2001⁽¹⁾, με θέμα την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών.

1.3. Η ασφάλεια έγινε έτσι ένα σημαντικό και χρήσιμο θέμα αλλά και ένα μείζονος σημασίας πολιτικό ζήτημα. Μετά την 11η Σεπτεμβρίου 2001, η λειτουργικότητα των συστημάτων πληροφοριών αποτελεί επίσης θέμα εθνικής ασφάλειας. Εντούτοις, τα κράτη μέλη βρίσκονται σε διαφορετικά στάδια όσον αφορά την πρόοδο των εργασιών τους και οι προτεραιότητές τους ποικίλλουν. Δεν υπάρχει συστηματική διασυνοριακή συνεργασία για την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών, μολονότι τα θέματα ασφαλείας δεν μπορούν να αποτελούν μεμονωμένο θέμα που αφορά μία μόνο χώρα. Δεν υπάρχει κάποιος μηχανισμός που να διασφαλίζει την αποτελεσματική αντιμετώπιση απειλών κατά της ασφάλειας. Η εφαρμογή του νομικού πλαισίου ποικίλλει. Όλα αυτά οδηγούν σε έλλειψη διαλειτουργικότητας, η οποία παρεμποδίζει τη σωστή χρήση προϊόντων και υπηρεσιών ασφαλείας.

1.4. Ο προτεινόμενος Οργανισμός θα διευκολύνει την εφαρμογή των κοινοτικών μέτρων σχετικά με την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών και συμβάλλει στη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας των λειτουργιών ασφαλείας στα δίκτυα και τα συστήματα πληροφοριών, συνεισφέροντας με τον τρόπο αυτό στην εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

1.5. Ο Οργανισμός θα έχει συμβουλευτικό και συντονιστικό ρόλο:

- συμβάλλοντας, στην ευρύτερη συνεργασία των διάφορων παραγόντων στον τομέα της ασφάλειας των πληροφοριών,
- συντονίζοντας την προσέγγιση στον τομέα της ασφάλειας των πληροφοριών με την παροχή υποστήριξης προς τα κράτη μέλη,
- διαδραματίζοντας ρόλο υποστήριξης για τον προσδιορισμό των σημαντικών αναγκών τυποποίησης,
- ενισχύοντας τις επαφές της Κοινότητας με σημαντικούς παράγοντες τρίτων χωρών.

1.6. Η Επιτροπή πρέπει να έχει τη δυνατότητα να αναθέτει επιπρόσθετα καθήκοντα στον Οργανισμό, προκειμένου να είναι σε θέση να παρακολουθεί τις τρέχουσες εξελίξεις στην τεχνολογία και την κοινωνία.

1.7. Η έναρξη λειτουργίας του Οργανισμού προτείνεται για την 1η Ιανουαρίου 2004 και για περίοδο πέντε ετών. Η συνέχιση των δραστηριοτήτων του Οργανισμού εξαρτάται από την έκβαση της αξιολόγησης.

⁽¹⁾ COM(2001) 298 τελικό.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Σε διάφορες περιπτώσεις και σε διαφορετικές γνωμοδοτήσεις η ΕΟΚΕ υποστήριξε όλες τις πρωτοβουλίες που προάγουν την κοινωνία της πληροφορίας όπως π.χ. το σχέδιο δράσης eEurope — Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών⁽¹⁾, την καταπολέμηση του εγκλήματος πληροφορικής⁽²⁾, την απαραίτητη ανάπτυξη της κοινωνίας της γνώσης χωρίς διακρίσεις⁽³⁾ και το δικαίωμα της ασφαλούς πρόσβασης στο Διαδίκτυο αναφορικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την διασφάλιση των εμπορικών πληρωμών και των υπηρεσιών πληροφόρησης⁽⁴⁾.

2.2. Η ΕΟΚΕ φρονεί, όπως και η Επιτροπή, ότι είναι πολύ σημαντικό να λειτουργούν ασφαλώς τα δίκτυα και τα συστήματα πληροφοριών. Οι ελλείψεις τους αφορούν όλους: πολίτες, επιχειρήσεις, δημόσια διοίκηση. Με βάση τα σημερινά δεδομένα η ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών διασφαλίζει την πρόσβαση στις υπηρεσίες και στα δεδομένα, παρεμποδίζει τη διακοπή και τη μη επιτρεπόμενη πρόσβαση στις επικοινωνίες και την εγγύηση, εξασφαλίζει ότι όσα μηνύματα στέλνονται, λαμβάνονται, ή αποθηκεύονται είναι πλήρη και αμετάβλητα, προστατεύει το σύστημα πληροφοριών από μη επιτρεπόμενη πρόσβαση και από επιθέσεις, κ.λπ. Οι χρήστες θα πρέπει να εμπιστεύονται τις νέες τεχνικές, ανεξάρτητα από το αν η χρήση πραγματοποιείται στην επιχείρηση, στο πανεπιστήμιο, στα ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα ή στο σπίτι καθενός. Οι απαιτήσεις για την ασφάλεια αυξάνονται στο βαθμό που αναπτύσσεται η χρησιμοποίηση των δικτύων και των υπολογιστών στην κοινωνία και εξαπλώνεται η χρήση τους στα κράτη μέλη και στον κόσμο γενικότερα. Η ΕΟΚΕ με την ευκαιρία αυτή επιθυμεί να τονίσει ιδιαίτερα τη σημασία που ενέχει το να προσαρμόζονται επίσης οι απαιτήσεις για την ασφάλεια της κοινωνίας ώστε να συμπεριλαμβάνουν τις νέες συνήθειες που συνεπάγεται η ταχύρυθμος ανάπτυξη. Ακόμη η μεγαλύτερη χρήση του «Internet mobile» (κινητό διαδίκτυο) και τα νέα συστήματα

ραδιοεπικοινωνίας δημιουργούν νέες επιτακτικές ανάγκες για την ασφάλεια, την κρυπτογράφηση, την πρόσβαση, κ.λπ.

2.3. Η εμπιστοσύνη των χρηστών στην τεχνολογία της πληροφορίας και στην κοινωνία της πληροφορίας και στις υποδομές τους αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για να καταστεί η Ευρώπη, πριν από το 2010, η ανταγωνιστικότερη και η πιο δυναμική οικονομία στην υφήλιο, που θα βασίζεται στη γνώση. Για να επιτευχθούν οι στόχοι του σχεδίου δράσης eEurope, όσον αφορά τη χρήση των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας όπως π.χ. τις (e-)ηλεκτρονικές εμπορικές συναλλαγές, τις (e-)ηλεκτρονικές υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης, την (e-)ηλεκτρονική δημόσια διοίκηση και τις ηλεκτρονικές αγορές, κ.λπ., υποτίθεται ότι θα έχει επιτευχθεί καλύτερη πρόσβαση σε μια ασφαλέστερη υποδομή και ότι οι χρήστες θα έχουν μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στις τεχνολογίες της πληροφορίας.

2.4. Όπως διαπιστώνεται από την Επιτροπή, στον τομέα της ασφάλειας δεν έχουν επιτελέσει το ίδιο έργο όλα τα κράτη μέλη, πράγμα που κατά πάσα πιθανότητα οφείλεται, σε μεγάλο βαθμό, στην αντίληψη που επικρατεί σε κάθε κράτος μέλος για τη χρήση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών. Για την πλήρη υλοποίηση της κοινωνίας της πληροφορίας στην Κοινότητα απαιτούνται κοινά μέτρα όπως και η υιοθέτηση κοινών προδιαγραφών, κριτηρίων πιστοποίησης και λύσεων στον τομέα της ασφάλειας. Η υλοποίηση της κοινωνίας της πληροφορίας αποτελεί βασική ανάγκη για τα άτομα, τις επιχειρήσεις, τα πανεπιστήμια και για τη δημόσια διοίκηση σε όλη την Κοινότητα. Τα προβλήματα της ασφάλειας δεν μπορεί πλέον να θεωρούνται ότι αφορούν μόνο ορισμένες χώρες. Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει συνεπώς την πρόταση της Επιτροπής για την δημιουργία ενός ευρωπαϊκού Οργανισμού αρμόδιου για την ασφάλεια των δικτύων και των πληροφοριών.

2.5. Ένα άλλο θέμα είναι η ευρωπαϊκή συνεργασία σχετικά με τις απειλές που στρέφονται κατά της κοινωνίας της πληροφορίας που εξαρτάται από την πολιτική για την ασφάλεια και που προϋποθέτει την ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ των αστυνομικών και δικαστικών αρχών των κρατών μελών. Είναι σημαντικό να γίνει διάκριση μεταξύ απειλών ανατρεπτικής φύσεως που στρέφονται κατά των εθνικών κρατών και απειλών κατά των πολιτών της Κοινότητας και της χρησιμοποίησής τους από την κοινωνία της πληροφορίας για ατομικούς σκοπούς. Οι πρώτες δεν μπορούν να εξετασθούν με αποτελεσματικότητα σε περιφερειακό επίπεδο και απαιτούν μόνο γενικές μορφές συνεργασίας. Η ΕΟΚΕ, που έχει επίγνωση του πόσο άμεσες είναι οι απειλές αυτές, συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής ότι ο Οργανισμός δεν θα εξετάζει θέματα που κανονικά υπάγονται στη δικαιοδοσία των τομέων της ασφάλειας, της άμυνας, και των αστυνομικών και δικαστικών αρχών των κρατών μελών. Πάντως, σε προσεχή αξιολόγηση των εργασιών του Οργανισμού θα πρέπει να εκτιμηθεί κατά πόσον ο περιορισμός αυτός επηρεάζει δυσμενώς το έργο του και μήπως υπάρχει λόγος σαφούς διαχωρισμού μεταξύ εθνικής ασφάλειας και ασφάλειας των πληροφοριών.

2.6. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι είναι πολύ σημαντικό να αρχίσει ο Οργανισμός τις εργασίες του το ταχύτερο. Δεν θα πρέπει επίσης να δημιουργηθούν στην πράξη εμπόδια, π.χ. χρονοβόρες διαβουλεύσεις για την έδρα του, ή να καθυστερήσει η έναρξη της λειτουργίας του μετά την 1η Ιανουαρίου 2004.

(1) Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση από την Επιτροπή προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών: Πρόταση ευρωπαϊκής πολιτικής» (ΕΕ C 48 της 21.2.2002), και για την «Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με την έγκριση πολυετούς προγράμματος (2003-2005) για την παρακολούθηση του σχεδίου δράσης eEurope, τη διάδοση ορθής πρακτικής και τη βελτίωση της ασφάλειας δικτύων και πληροφοριών» (COM(2002) 425 τελικό).

(2) Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών — για μια ασφαλέστερη Κοινωνία της Πληροφορίας με τη βελτίωση της ασφάλειας των υποδομών πληροφόρησης και την καταπολέμηση του εγκλήματος πληροφορικής» (ΕΕ C 31 της 7.11.2001).

(3) Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για τις πληροφορίες του δημόσιου τομέα: ένας βασικός πόρος για την Ευρώπη — Πράσινη Βίβλος για τις πληροφορίες του δημόσιου τομέα στην κοινωνία των πληροφοριών (ΕΕ C 169 της 16.6.1999).

(4) Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την επεξεργασία γνωμοδότησης της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την "Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών"» (ΕΕ C 123 της 25.4.2001).

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι ο σκοπός του Οργανισμού πρέπει να είναι ευρύτερος από εκείνο που προτείνει η Επιτροπή στην πρόταση της. Ο Οργανισμός, εκτός από το να συμβάλει στη δημιουργία κοινής κατανόησης σχετικά με τα προβλήματα της κοινωνίας της πληροφορίας ή να υποστηρίζει τα κοινοτικά μέτρα που αφορούν την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών, πρέπει σαφώς να είναι αρμόδιος και για τη διάδοση των γνώσεων και εμπειριών που αφορούν την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών. Αυτό μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση του ψηφιακού χάσματος στην Κοινότητα, καθώς και στην αύξηση των δυνατοτήτων, τόσο της Κοινότητας όσο και των κρατών μελών στο να επιλύουν τα προβλήματα που αφορούν την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών όπως και την εμπιστοσύνη και αξιοπιστία των χρηστών έναντι της τεχνολογίας και της κοινωνίας της πληροφορίας και των υποδομών τους.

3.2. Όπως τονίζει η Επιτροπή, ο Οργανισμός πρέπει να είναι οργανωμένος κατά τρόπο που να διευκολύνεται η συμμετοχή των συμβαλλόμενων μερών στις εργασίες του. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τις ομάδες χρηστών των βιομηχανικών τομέων, τα πανεπιστήμια, και για καθένα ατομικά, κλπ. Είναι επίσης αυτονόητο ότι θα πρέπει να αντιπροσωπεύεται και η πλευρά των προμηθευτών. Γι' αυτό η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την πρόταση για τη συμμετοχή και των εκπροσώπων των καταναλωτών και των ιδιωτικών συμφερόντων στο διοικητικό συμβούλιο του Οργανισμού. Αντιθέτως, η ΕΟΚΕ δεν βλέπει για ποιο λόγο θα έπρεπε να εξαιρεθούν οι εκπρόσωποι αυτοί από την άσκηση του δικαιώματος ψήφου — ιδίως μάλιστα όταν οι εν λόγω εκπρόσωποι, βάσει της πρότασης, θα διορίζονται από το Συμβούλιο. Όσον αφορά την πείρα που έχει αποκτηθεί από τη χρήση των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας και της γνώσης της αγοράς ο βιομηχανικός τομέας, οι ερευνητές και οι καταναλωτές υπερέχουν συνήθως έναντι των εκπροσώπων της δημόσιας διοίκησης.

3.3. Βασικά, η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει την πρόταση για τις δραστηριότητες του Οργανισμού όπως αυτές περιγράφονται στην παράγραφο 3.5. Όμως, η ΕΟΚΕ επιθυμεί να διατυπώσει ορισμένες συμπληρωματικές παρατηρήσεις.

3.3.1. Αναφορικά με το πρόγραμμα εργασίας του Οργανισμού η ΕΟΚΕ φρονεί ότι θα πρέπει να του διατεθούν τα μέσα που θα του επιτρέπουν όχι μόνο να εκπληρώνει τα καθήκοντα που συνάγονται από το πρόγραμμα εργασίας, αλλά και να εξετάζει απρόβλεπτα θέματα ασφάλειας και άμεσου ενδιαφέροντος, πράγμα που σημαίνει ότι θα διαθέτει τα αναγκαία μέσα για να χειρίζεται απρόβλεπτες καταστάσεις. Για το λόγο αυτό δεν θα πρέπει εξ αιτίας του προγράμματος εργασίας οι μακροπρόθεσμες δραστηριότητες να εμποδίζουν τον Οργανισμό να χειρίζεται θέματα ασφάλειας ή αξιοπιστίας που είναι άμεσου ενδιαφέροντος αλλά δεν είχαν προβλεφθεί.

3.3.2. Σχετικά με το θέμα του ποιος θα θεωρείται ως αρμόδιος για να υποβάλει στον Οργανισμό αίτηση για την έκδοση γνωμοδότησης, η ΕΟΚΕ φρονεί ότι οι κεντρικές οργανώσεις τόσο του

βιομηχανικού τομέα όσο και των καταναλωτών των κρατών μελών πρέπει να διαθέτουν την εν λόγω ευχέρεια.

3.3.3. Η ΕΟΚΕ υποθέτει ότι οι εκπρόσωποι των χρηστών του βιομηχανικού τομέα και οι οργανώσεις των καταναλωτών θα συμπεριληφθούν στις ομάδες εργασίας που σύστησε ο Οργανισμός και έτσι θα έχουν τη δυνατότητα να ασκούν άμεση επιρροή στις δραστηριότητες π.χ. τυποποίησης και πιστοποίησης. Η εκτέλεση των καθηκόντων του Οργανισμού προϋποθέτει την ενεργό συμμετοχή του βιομηχανικού τομέα.

3.4. Αναφορικά με τις χρηματοοικονομικές διατάξεις, η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι είναι σημαντικό το να αναφέρεται ρητώς και να διασφαλίζεται ότι οι δραστηριότητες και η χρηματοοικονομική κατάσταση του Οργανισμού δεν θα εξαρτώνται από ενδεχόμενες συνεισφορές τρίτων χωρών που θα συμμετέχουν στις εργασίες του.

3.5. Η ΕΟΚΕ συμμερίζεται τις απόψεις της Επιτροπής ότι ήδη μετά από τρία χρόνια θα πρέπει να γίνει αξιολόγηση για να εκτιμηθεί κατά πόσον η προτεινόμενη θεσμική λύση είναι η πλέον κατάλληλη για την επεξεργασία των θεμάτων που αφορούν την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών καθώς και για την εμπιστοσύνη και ασφάλεια των καταναλωτών έναντι των τεχνολογιών της πληροφορίας και έναντι της κοινωνίας πληροφορίας και της υποδομής της.

3.6. Όσον αφορά την έδρα του Οργανισμού, η ΕΟΚΕ φρονεί ότι πέραν των κριτηρίων που ορίζονται από την Επιτροπή, είναι σημαντικό να εγκατασταθεί ο Οργανισμός σε ένα περιβάλλον που θα διαθέτει τα εξής χαρακτηριστικά:

- πλούσια υποδομή με υψηλές δυνατότητες διαβίβασης,
- εξελιγμένες ηλεκτρονικά δημόσιες υπηρεσίες,
- ενσωμάτωση των ηλεκτρονικών εμπορικών συναλλαγών στο βιομηχανικό τομέα και κοινότητα χρηστών, σε ευρεία έννοια, που αποτελείται από συνήθεις χρήστες των τεχνολογιών της πληροφορίας.

Έτσι, ο Οργανισμός θα μπορούσε να λειτουργεί στα πλαίσια μιας εξελιγμένης κοινωνίας της πληροφορίας, να παρακολουθεί και να εντοπίζει τις κινδύνους και τις απειλές που του ανατίθενται να μελετήσει και να αξιολογεί και να μεταδίδει τις σχετικές γνώσεις που θα αποκτήσει, κλπ. Κάτι που θα έπρεπε να έχει ιδιαίτερη αξία για τις δυνατότητες του Οργανισμού, δηλ. το να παρακολουθεί τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στην πράξη ο κάθε πολίτης και οι μικρές επιχειρήσεις στην κοινωνία της πληροφορίας. Αυτές οι ομάδες χρηστών είναι εκείνες που διαθέτουν τις χειρότερες προϋποθέσεις προκειμένου να ικανοποιήσουν τα συμφέροντα τις σε μια διακρατική συνεργασία. Μια παρόμοια τοποθέτηση θα συνέβαλε αποφασιστικά στο να αποκτήσει ο Οργανισμός τις δυνατότητες για την αποτελεσματική υλοποίηση των καθηκόντων του.

Βρυξέλλες, 18 Ιουνίου 2003.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής
Επιτροπής

Roger BRIESCH